

2020-04-16
S2020/03320/FS (delvis)

Socialdepartementet

Myndigheten för vård- och
omsorgsanalys
Box 6070
102 31 Stockholm

Uppdrag att utvärdera omställningen i hälso- och sjukvården till en god och nära vård

Regeringens beslut

Regeringen ger Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att utvärdera omställningen i hälso- och sjukvården till en god och nära vård ur ett system- och patientperspektiv. Utvärderingen ska ta sin utgångspunkt i de mål som regeringen har fastställt för inriktningen i lagrådsremissen Inriktningen för en nära och tillgänglig vård – en primärvårdsreform.

I uppdraget ingår bland annat att göra en kartläggning av patienters tillgång till fast läkarkontakt.

Inom ramen för uppdraget ska Myndigheten för vård- och omsorgsanalys föra en dialog med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) samt professions- och patientorganisationer. Därutöver ska myndigheten samverka med Socialstyrelsen och Inspektionen för vård- och omsorg avseende bl.a. kunskapsutbyte av relevant information och data när det gäller omställningen till en god och nära vård.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys får för uppdragets genomförande använda 2 500 000 kronor under 2020. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 1 Professionssatsningen. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska ske senast den 1 december 2020. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2021. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning över använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

En plan för uppdragets genomförande ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 oktober 2020. En delredovisning av uppdraget i sin helhet ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 oktober 2021. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 mars 2023. En muntlig delredovisning av kartläggningen av tillgången till fast läkarkontakt ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 oktober 2020 och en skriftlig rapport senast den 31 januari 2021.

Rekvisition, återbetalning och redovisningar ska hänvisa till det diarie-nummer som detta beslut har.

Ärendet

I mars 2017 tillsatte regeringen utredningen Samordnad utveckling för god och nära vård (dir. 2017:24). Regeringen tog därmed ett första steg i en omfattande strukturreform för att primärvården ska bli den tydliga basen i hälso- och sjukvården. Uppdraget handlar om att utveckla en modern, jämlik, tillgänglig och effektiv vård med fokus på primärvården. Utredningen har lämnat tre delbetänkanden och huvudbetänkandet överlämnades den 1 april 2020.

Med anledning av de förslag som utredningen lämnade i delbetänkandet God och nära vård – En gemensam färdplan och målbild (SOU 2017:53) gäller sedan den 1 januari 2019 en förstärkt vårdgaranti i primärvården och en ny paragraf i hälso- och sjukvårdslagen som anger att regionen ska organisera hälso- och sjukvårdsverksamheten så att vården kan ges nära befolkningen.

Regeringen har den 16 april 2020 fattat beslut om lagrådsremissen Inriktningen för en nära och tillgänglig vård – en primärvårdsreform mot bakgrund av delbetänkandet God och nära vård – En primärvårdsreform (SOU 2018:39). Med primärvård inbegrips både regionalt och kommunalt finansierad hälso- och sjukvård. I lagrådsremissen föreslås bland annat en övergripande inriktning för en nära och tillgänglig vård med fokus på primärvården samt tre mål för inriktningen. Inriktningsmålen är att tillgängligheten till primärvården ska öka, en mer delaktig patient och en personcentrerad vård och att kontinuiteten i primärvården ska öka. I lagrådsremissen slår regeringen fast att utvecklingen av primärvården är central för att dessa tre mål ska kunna uppnås. Med primärvård inbegrips både regionalt och kommunalt finansierad hälso- och sjukvård. Regeringen konstaterar att

god kompetensförsörjning, digitalisering, samverkan mellan huvudmän och en ändamålsenlig uppföljning av omställningen samt att denna inte ska ske på bekostnad av akutsjukvården är viktiga förutsättningar för att reformen ska kunna genomföras. Med anledning av det lämnar regeringen författningsförslag och bedömningar i lagrådsremissen som ska lägga grunden för en förstärkt primärvård.

För att stärka omställningen till en god och nära vård har regeringen fattat beslut om årliga överenskommelser med SKR, God och nära vård – en omställning av hälso- och sjukvården med fokus på primärvård, för 2019 och 2020. I överenskommelsen för 2020 avsätts medel till regionerna och kommunerna för att stödja omställningen till den nära vården och för insatser som syftar till att stärka kompetensförsörjningen samt för digitaliseringsarbetet i regionerna. Totalt avsätts cirka 6 200 000 000 kronor för överenskommelsen under 2020.

Även de statliga myndigheterna behöver stödja omställningen till den nära vården genom stödinsatser, tillsyn, uppföljning och utvärdering. Regeringen har därför den 16 april 2020 beslutat att ge Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra insatser för att främja omställningen till en god och nära vård (S2020/03319/FS). Sedan tidigare har Socialstyrelsen fått uppdrag angående uppföljning av primärvård och uppföljning av omställningen till en mer nära vård (S2019/03056/FS) samt uppdrag att stärka stödet till den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården (S2019/01225/FS).

Regeringen anser även att det är viktigt att utvärdera reformen. Utvärderingen är en viktig utgångspunkt för regeringens fortsatta arbete med att främja omställningen till en god och nära vård. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys får därför i uppdrag att utvärdera omställningen i hälso- och sjukvården ur ett system- och patientperspektiv. Utvärderingen ska utgå från regeringens tre inriktningsmål för omställningen, dvs. tillgänglighet, delaktighet och kontinuitet. Med systemperspektiv avses en utvärdering av hur den nära vården i stort har påverkats till följd av omställningen. I patientperspektivet ingår bl.a. att belysa vad omställningen har inneburit för olika grupper, t.ex. kvinnor och män samt personer med olika socioekonomiska förutsättningar.

I uppdraget ingår att särskilt utvärdera utvecklingen av fast läkarkontakt i primärvården med fokus på patienter med omfattande och komplexa vård-

behov. I uppdraget ingår det att följa upp både patienternas uppfattning om tillgången till fast läkarkontakt och vårdgivarnas tillhandahållande av fast läkarkontakt. En första lägesbild ska redovisas under hösten 2020. Den ska tjäna som en utgångspunkt för myndighetens fortsatta utvärdering av utvecklingen av fast läkarkontakt.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska också särskilt utvärdera utvecklingen av kompetensförsörjningen inom primärvården. Myndigheten ska vidare belysa hur samverkan mellan den regionalt organiserade hälso- och sjukvården, den kommunala hälso- och sjukvården och omsorgen har utvecklats samt utvecklingen av den nära vården i glesbygd och socio-ekonomiskt utsatta områden.

I arbetet med uppdraget ska Socialstyrelsen beakta regionernas och kommunernas pågående arbete med covid-19. Regionernas och kommunernas administration ska således i möjligaste mån begränsas.

Regeringen beräknar att avsätta ytterligare medel för uppdragets genomförande under 2021–2023.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Malin Nylén Bolinder

Kopia till

Statsrådsberedning/Internrevisionen
Regeringskansliets förvaltningsavdelning EKOL
Samordnad utveckling för god och nära vård (S 2017:01)
Kammarkollegiet
Socialstyrelsen
Sveriges Kommuner och Regioner